

TANDORI DEZSŐ

Természetes hely

Ahelyett, hogy a *jelen* nagy tendenciáit érzékelném – és ezzel népszerűségre, még rangosan is úgynevezett elismertségre tennék szert (hiába a kifejezések ostobasága, valamelyest komolyan értendő!) –, valamint a *jövőből* már előre az oly sok örvendetes részletnek, kicsiségnek ikszipzilón szava) örvendének – hogy majd csak lesz valahogy! –: nem,

mindehelyett én a *jelenben* törődöm a csekélységekkel (részletek, kicsiségek), amiért is a nagy tendenciák hívei (és nemcsak hulláslovasai!) részéről ehhez mért lesajnálás, vagy mindenképp sajnálás, amit „bearatok”, híveim hozám hasonlóan szélsőfutók, a *jövőből* pedig a nagy tendenciákat látom, melyek (számomra) lesújtóak, kellemetlenek, mondhatnám így is: előnytelenek és kedvszegőek; csak rosszabb jöhet. És ebben az összeállításban (*jelen* s *jövő*, környezet és magánfüggetlenség) a keverék nem a legüdvösebb.

Az iméntiekben természetesen sok a csúsztatás, nem kifogástalanul következetes a fogalomhasználat, nem is nevezhető „álláspontnak” az egész, bár helynek, ahol állni látszom, igen; s a részletek (gondoljunk bele) dinamizmusa ellenére igenis állni látom; ez a hely (terep) nem művek készüléséhez rendelt műhely környezet elsődleg, a kicsiségek aktualitása miatt ráadásul inkább természetes hely. Mint ilyen: esetlegesnek minősíthető (nagy tendenciák elismerésének, próknak és kontráknak a hiánya; „akkor maradj is ott, annyiban magadnak”, hallom, s így mondom ezt), valóján főleg csak úgynevezett szépirodalom lenne művelhető „róla”, nem ad, fogalmazhassak ily rútul egyebekbeni kifogásolhatatlan licenciát.

Természetes, persze, hogy nem az elmélet (elméletét az irodalom gyakorlatára ráerőltetni igyekvő ember) áll szemben az irodalom természetes helyének emberével... és itt álljunk meg. Tartozom ugyanis az elmélet (a nagy tendenciák) emberének ennyivel: csakugyan meglehet, legelemibb kategóriáit, ügyességeit stb. nem tudom szakszerűen használni, felmutatni, így „tudós” ember nem vagyok; s nagy tendenciák jelenbéli elismerésének – és kedvelésének! – híján még a mai kor gyakorlati embere is alig. Kérdés, mekkora mentség, amit Witt. mond: hogy érdemleges kutatómunka csak magányban, tanszék nélkül végezhető – nagyon rossz dolog nem érdemleges munkát végezni társaságban kutatóván, és akkor még ráadásul tanítani is. Jó, ez volt ő, sajátos eset, „nagyságrend”, kategória. Megpályázhatatlan „szakrilégium”, mondjuk így.

Nem az elmélet embere (beszél itt, mondtam az imént, mit is mondhattam volna mást!), de vajon a gyakorlaté is: vagyok-e. Wittgenstein mellett (a kitűnő

könyvre egyszer még visszatérek, vagyis hogy hol olvastam róla középpontian) magyar szerzők klasszikus-félszázados munkái kerültek kezembe. (A lezárt művű iksz, az alakuló művű ipszilon.) Másról és másról szólnak, természetesen, amikor egyikük halott alakokat (író-tudóst, költőt) elemez, másikuk élveboncolást végez magán és a kor nagy tendenciáin. (S természetesen nem azt mondom, hogy iksz szépség szempontú, költészetfilozofikus elemzéseit ne tartanám kifogásolhatatlan aktualitásúnak; másrészt ipszilon jelenkorelemzésével ne értenék – ha nem is az ő nézetoldaláról mindenképp! – egyet. Igen, s a mai kor gépiesedése, egyformásodása, haszonelvűségcsimborasszizmusa mellett különös érdekessége van, ha van, a szépségközéppontúságnak, mellyel ipszilon az örömközéppontúságot, szerényebben, az örömjogúságot állítja, s mindkét ponton megvethető a láb. A szépségelemzésnek akkor van érdekessége, ha – furcsa, ugye? – nem tekinti evidenciának például az *Esti kérdés* „mögötti” alaptartást, vízjelet stb., s iksz tesz is kísérletet a történeti szempont érvényesítésére. Ezt csak úgy mondom, hogy „végigmenni a pályán”, „leelemezni” a dolgot, nem sokkal több ma már, mint alpesi műlesiklóverseny pályáján az előfutók feladata. A rizikósabb, a bármit is eldöntő, az egzisztenciális: a tényleges versenyzők részéről s által jön.)

iksz és ipszilon is sokkal inkább „csoporthember” nálam. (Most leszámítva egyebekbeni jelentőségüket, ahol természetesen – éljünk Witt. szavával – mindegyikük „magánzóként” végezte el a maga kutatásait, s az sem érdekes itt, hogy ikszet ipszilon klasszikusan sorolhatja a magyar irodalom esztétikai – jó, bár erősen etikai, de ezek megint a nagy tendenciák szakszavai – vonulatának mívesei közé, míg ő maga... de hát ezt, lásd jómagam és a nagy tendenciák, nem merném pontosan meghatározni. Ám itt nem e két protagonistáról van szó, még csak segédegyenesként sem keveredhetnek bele a természetes hely ügyébe. (Ld. később: hengerlatti verem.)

Mert erről volna szó. *Mi a* (szépségrészletek, nagy tendenciák) készen adott, rögzült (bár dinamikus) elemek küljén-túlján (átfedésekkel) *megvalósulható természetes hely* a se nem szépséget, se nem társadalmat hívó egyén számára? Általánosságban megfogalmazni ezt, ha a nagy tendenciákhoz nincs érzékünk, s ha a tudományba magunk sem tolakodnánk, igen nehéz. Kialakul egy érzet. Ez a jelennel és a jövővel kapcsolatos (brr) – felismertségükben is korrigálhatatlan – szerencsétlen képzet-képzetarányviszonyunknak mégis van valami élhető foglalata, nedvjárása. Vagyis: fogalmunk sincs bár jelenünk (magunkat illető) korrigálhatóságának mikéntjéről, a jövőtől pedig érdemben főleg rosszat várunk (különbféle hanyatlások; kedvszegődések; lankadásra ösztönző belátások; „a múltak árnyai”, melyek épp az emlékezéssel, a bedarált, a bedarálásra váró „törmelék”, az életmassza okán nyomasztanak, tesznek keservekkel-csak-tevélegessé, ha nem tétlenné etc.), nem, mindez így (s igencsak rosszul) van, mégis evidens és eleven az a jelenbéli (s jövőnktől nem elzárt) állapot, az a „természe-

tes hely”, ahol és amelyben leledzenünk kell. Nem merek „lenni”-t mondani. (Ld. Később: Elgloig, a kelta bárd, a „Napkelta!”)

Nyilvánvaló, hogy Witt sem kell hozzá, s máris ott tartunk: mindehhez a magány. Nem is szedjük elő tömérdek jegyzetünket (e tárgyban), itt bármit azonnal a maga teljességében *jól* kell mondanunk, ha bennünk az (efféle) hitelesen, evidensen „él”. Ha valóban azok vagyunk, amiknek állítjuk magunkat. Hanem hát mi is ez, mik volnánk ekképpen?

Természetes, hogy az önmeghatározás túlzó (akár kimondatlanul is túlságos) evidenciájának kísértéseit is ugyanolyan józanul el kell hárítanunk (íksz példáját is látva), mint az igyekezetét, az önigazságkeresőt ipszilonén, bár ezek igen esetleges példák, s most sem jogos, hogy bárkit belerángatok ügyembe; félek, Witt-re ez utóbbiak nem vonatkoznak, neki bárhol ott a helye így). S ezért nem is mondhatok semmit arról, hogy helyzetemet ilyennek látom benne a magam állagát; csak hogy az egész igen kevésbé kommunikatív (informatív), az világosabb a napnál.

Nem lehet sem örökérvényűen megbeszélni, sem napra készen fércelni, igazgatni. Van tehát itt valami, aminek napra kész örökérvény-igényű megbeszélhetése nincs. Ez, épp mert mások evidenciája (fontosságsorrendje, önérzékelése stb.) más és más, sok elzárkózás képzetét kelti. Technikailag egy-némely dolgok természetesen lebonyolítandók. Ahogyan az ajtón megyünk ki, nem a falon mászunk le a negyedik emeletről stb. Szó sincs kapcsolattalan életről.

Mivel ez így van, a mértéket magunk szabjuk meg. Mennyi közlendőnk marad, mekkora a nyomatéka (akár a viszonylag még mindig soknak, a kevésnek). *Am mindez, kezdem úgy érezni, felesleges bővítése valaminek, ami itt a kezdet kezdetén elhangzott.*

Mert ha végiggondoljuk, vagy csak gyanúnkkal húzunk érintőt hozzá: nem erről van-e szó? A nagy tendenciákkal a kommunikáció és az információ (informálódás) igényét, szükségletét is említettük. A személyességét, a „szereplését” (általunk, bár műveltük, „majomkodásnak” nevezve már...), a konkrét relációét. Csak amennyiben „ajtó”. Csak amennyiben magunk nem ígérjük (a társasággal), hogy bármit is tudunk (nyújtani, önmagunk evidenciakifejezésén túl). Ha ez utóbbi, a zárójeles mennyiség itt, megfelelő, kérem. Mást nem vállalhatunk.

Jövőnk „képe” ezért mutat inkább (előnytelen) tendenciákat, hiszen a parányi részletekről tudjuk, milyen érzékeny életűek s létrejöttűek. (Egy veréb, akár. Egy-egy munkánk elhelyeződése. Nem vitás, házi kártyabajnokságunk, míg mindketten élünk, akik e háznál kellünk hozzá, biztosítotttnak látszik. Ne beszéljünk most már a pénz tendenciáiról. A pusztá megélhetés szempontjáig „való” lepusztulásról. S mégis, a jövőnk nagy tendenciái körül matattunk.)

Az egzisztencialista érzékelés nem preferálja (kényszerűen sem) az egzisztenciális meglétet, még egy olyan világban sem, ahol – nagy tendencia? – ez a mindennapok preferenciája. Nem jutottunk hát máshová, mint hogy a Nemes Nagy által nem kedvelt kimondhatatlanban élünk. Persze, a társadalmiaságnak sem kenyereként.

Ügyes (rémséges!) foglalata mindezeknek, mint e hétre tőlem kért bármi-plusz-akármi (találkozás, de akár csak telefon; telefonokat „hárítván”, magamban mondom emez igazolásom) dolgában közölnöm kellene:

ne haragudj, ma, hétfőn a gázosok jönnek, fél napomon végig rángatnak (nyomásellenőrzés, többszörös nyitás-zárás, házjelleggel), közben javítgatnom kell írásokat; holnap gazdasági írást intézek (s „el” még mindig nem, hónapok óta halasztódnak, a nyugdíjkérelmemet sem állítottam össze hat hónap alatt); szerdán találkoznom kell íráselhelyezés, csütörtökön három hónapja megígért nem-tudom-mi ügyében; közben beszerzéseket kell végeznem (papír etc.), postáznom kell, pénteken a háztartáshoz stb. A hétvége meg halott dolog. Ráadásul beteg vagyok, ha késő-reggelre nem vagyok meg az elmenésekkel. Itt lett volna egy jól félmagányos nyaram, madarammal. Magányos kutatással. Most akkor ez, sajátlag e héten, így fest. Te mondd meg, mit is mondjak én.

És ez akkor a nem kommunikatív információ. Etc.

Ez lenne a (mégsem megcsúfolt) természetes hely.

*

S mégis ráteszek egy lapáttal, undoksággal megcsúfolom. Hogy (részletek, kicsiségek): 1./ a gázosok ki tudja, mikorra végeznek, már gázszag van a lépcsőházban, nincs nyugalom, míg el nem intézem őket (lakásba, pincébe jönnek, órát zárnak stb.); 2./ a postást várom, megint későn jön (hol ekkor, hol akkor, nincs lezárva napom, míg el nem intézem); 3./ Totyit bezártam a „szobájába” (nem elég neki, hogy egy egész szobája van így, áterőszakoskodja magát másik szobánkba, ahol tévézek – neki egészségtelen –, vadul vijjogva, „hisztisen” repked, tényleg be kell zárnom, lelkem keseríti; 4./ valaki telefonkoncerttel üldöz. (Valaki telefonálgatnak.) Nem húzhatom le a rolót? Pár napra így?

*

Ó, én...! Nem szabad ezt így. Rendben, ostobán maradtak rám ezek a „gázosok” – még mindig lezárva a vezeték, késő délutánra jár, meddig? De sebj. Totyit, hogy a tévé, amit nézni akartam, ne rontsa a szemét, bezártam „szobájába”. Eleinte neheztelőn ordibált, de aztán...Egyszerre csak mit hallok: dalol a rádió zenéjére! Aki nem hallott még háznál, „zárt” szobában egy szál verebet rádióra énekelni, nem tudja, mi a változatosság. Írom ezt – s nem kell félnem,

hogy zajomra abbahagyja a csukott ajtó túlján, nem hagyja abba, szerencsére! –, mert nem akarom „úgy” végezni dolgaimat, ahogy az előbb, igazságtalan kitöréssel. Bár mindenben igazam volt. Ám minden – még nem minden.

Ahogy a madarak fajtársuknak tekintenek minket, űk, a nyolckilós ragadozók, a hatkilós ludak, a háromdekás verebek és mások: itt kezdődik valami megfoghatatlan. S ehhez képest valóban hagyni kell, félretolandó, aminek a világban... hogyan is mondja Ottlik... neve, honossága, adatszerűsége van. Ami akár dühítő is, jó. Milyen csekélyek a mi igazságosdijaink egy madár önfeledt ének-rikácsához képest! Holott csak oly zenére, amelyet magunk nem szívesen hallgatnánk már. Ez így mind együtt, így van csupán, a többiről valóján nem kell beszélni, mert nincs tényleges valója. Nem húzok át semmit az eddgiekből, mégis: nevek, elvek, ellentétek, evidenciák stb. *túlján* Totyinak és nekem, egy-egy madárnak és nekünk etc., ennek van valódi valója, bár mintha légi semmi volna, s nem is könnyű benne a meglét.

*

Most bánom csak, hogy finomkodtam: barátom „Szerencsétlen I. Világháborús Megőrült Katona” könyve (egy grafikusról)... aztán mégsem teszem meg másnap a jól fizető Lone Soldier-t! Ellenben remek megérzéssel ajtót nyitok házmegbízottunknak, ez mindig így megy – nyitok, persze, mert a gázost várom, nyissa ki a gázórát. Legrosszabb sejtelmeim válnak valóra! Az egyik „nyugatiaknak eladott lakás” (házbéli) tatarozása során (ó, a II. Háború óta hány tatarozást megéltem!) kiderült, szökik a gáz. A Megőrült Katonát és egy gázrobbanás utólagos újsághírét (A Tárgyalás) olvastam a vonaton, a Lone Soldier (14-szeres pénz) kihagyásának napján. Most itt a gáz! Lakógyűlés este 6-kor. Fenn toporgunk a padlás előterében. Feleségem s kutyánk vidéken, „nekem minden kijut”, én képviselem magunkat. Kevesen vagyunk, satöbbi, de „határoznunk” kell. A háznak nem lesz gáza, amíg ennyi meg ennyi százezerből (1 millió? több?) meg nem csináltatjuk a gázcsőcserét. Satöbbi. Semmiféle nagy tendenciát nem látok. Halálos nyugalommal fogadom „a részletet, a kicsiséget”. Hát most villanyrezsóznak. Vagy mifene. Totyinak kell a krumpli. Főtt krumpli kell neki. Kávét hideg vízzel is tudok. S fogok. A rezsó oly lassan dolgozik. Különben is: fogyódom. Két nap alatt lement egy kiló. Nem iszom, alig eszem, Neo-Pampur, még ezt fokozni fogom. Ha elérem, most 82-ről lementem már 75-re, elérem az 1993-as (késő őszi), 57,7-et, nem is, csak 60-at érjek el... az ajtószárnyra, mely mögött Totyi alszik, adó- és TAJ-számom mellett kiragasztva egy Marx-vicc Kónnal, meg egy Sherlock Holmes hotelreklám, meg a 93-as kilólemenésem. Kint teljesen beborult minden. Bennem, míg megbeszélnem nem kell senkivel, fény.

Fény, míg nem verik újra, szét, lakásunkban a falat. Idegen katonák, mint egy Bergman-filmben. Amit sose hittem úgy igazán. Hát most tudom. A há-

ború örökkön örökké: van. Csak Lone Soldier-t nem kapnám meg már 14/1-ért, le fog menni, mesélem valakinek, 3/1-re, azaz csak háromszoros pénz lesz. Így megyünk lefelé mi is. De senki sem hallgat meg. Sorra kapkodom fel pedig az eddig bedöglesztett telefonokat (ha nincs épp háború, mit kezdj kivel, mit kezdhet veled ki? már próbálnád kihúzni csak, kibekkelni halálig; nem fog menni, na látod), mondják, a telefontúlvégekről: Hát akkor nem tudunk megbeszélteni semmit? Nem! A legszívesebben ordítanék. Nem tendencia, mégis, ez most a tendencia, és nem kicsiség, de két óra a kis rezsón egy adag krumpli főzése, és én csinálhatom hidegen a kávé, de egy verébnek a főbb krumpli a főtt táója.

De ezt már csak magamnak mondom. A vonal végén rég sehol senki. És ez az, amiért mégis ír az ember.

Totyí felébredt közben, kiabál a benti szobából. Hasonlatnak veszem őt, mint a piciny (kicsiny) fűszalat. Nála bent van az *Esti kérdés*, még nem akarok bemenni hozzá. Kicsinyt (picinyt) még hadd húzzam teljesen egymagamban az időt, mint háborús (háború utáni) romterepen. Négykézláb a rezsó mellett, kezem reménykedve nyújtogatván még nem forró vízbe, alacsonyan futó gázcsöveket nézegetvén. Lassan mégis elfogna a kétségbeesés. Am világból-megint-elfogyó-súlyomra gondolok. Hová lesz a súly, amidőn leadtad? Rettegve dereng fel, igen, így derengetem fel: a telefonálás vidékre, ott időző felemnek (s kutyánknak, akit szintén sújtanak majd, vénen és vakon, e dolgok). Maradatok nyugodtan, semmit sem tehettek értem. Ez az olyan világ, amit külön jobb megélni. Csak meddig, azt is?

*

Egyelőre azonban nem ilyen nagy tendenciák relevánsak. (Huh! Nem ezek napja van, ilyesmi.) A fűszál piciny, a rezsó piciny. Térdelek mellette, megégetem ujjam a vízben, mely még nem forr. Mindazonáltal. Totyi már a vállamon. Igen, a fűszál! Rövid ű-vel. De még Iksz is elszúr valamit a „73...” (flamingó e kiadásában. (Volt másik?) „Mert vedd példának...” Így emeli ki a vers részletét. Holott „vagy vedd...” a helyes szöveg. S az elemzés elején így is áll. Totyi a karomon. Krumplija fő. Ajkam a füstben, vagy arcom az üstben, iksz így, a más: boglya fent. Háború utáni versei. S nekem azokat a falakat vésik majd megint. Ha igaz. Amik a háborúban így meg úgy. Romokban voltak. A nagyobb tendencia beszökött házunkba, mint az ősz a Bulmicsre, s kiderült, szökik a gáz. Most ennek megfékezésére... S így tovább. Én, természetes hely, mehetnék hajammal, bőrömmel, nadrágom szabásával, alsógatyám pászentjával, fogaim állapotával, a szívemmel, úgynevezett szellememmel, még-tán-nem-késő (késő! Zém, késő, kiáltom képzeletben, s nem rejtély, miért épp Bélát kiálték), már-minden-késő-teljes-valómmal mehetnék... nem, nem a bánatba, hanem a megfelelő szakemberhez, aki jól igazítana, vésne, nyesne rajtam (hajilag, ruhailag,

fogilag, lelkiekben), és akkor mi lenne? Totyit lezárni nehéz, ő is mindig jönne ki a konyhába, a hallba, ő még nem érzi, hogy minden késő. Még meg akarná szerezni magának a világot. Nincs nyelv, melyen megmagyarázhatnám neki, mi a véleményem erről.

Az idő telik, a krumplik talán főni kezdenek (kincsek lesznek), közeledik hat óra, mikor telefonálnom kell, és – mi mást tehetnék! – kiváltanom valakiben a vonal túlvégén a pánikot, az ő rémképeit stb. Ez már egy robogó vonat világa.

Tiszta megkönnyebbülés lesz utána kimenni a...

Hogyan is értettem ezt? Hogy mi után? És akkor hova?

Már nem olyan kora reggeli Kérdés.

*

És egy ízig a Gázművek kezében vagyunk!

Valami módon meg lesz ítélve, vajon a háznak csak „az a fele” ilyen-e (ugyan! ki fog derülni, hogy mindkettő, holott talán egyik se? tavalý egy lakó felgyújtotta otthonát, épp a szomszédom; s azóta is többen vallották be azt a picinységet, hogy náluk is csak centiken, fokokon múlt – a sütőben felejtett ezme gaz, gyufa a szőnyeg szélén elalváskor; előbb jön ilyesmi, mint hogy a gáz), vagy a miénk is (meg egyáltalán: gázórám révén magam hova tartozom, mi hová tartozunk kutyástul, Totyistul, Koala Kártyabajnokságostul, a ház ilyképp megbontandó feléhez, vagy a másikhöz; de, lásd Merkmán, hátha akadnak majd, akik „a helyzetet” így használnák: legyen a ház másik felében is biztonság. S mikor történik meg mindez egyáltalán? Azt hittem, lesz legalább egy csonka nyugodt, magányos hetem, csonka, mert a gázellenőrzést beszámítottam már, akkor most mi lesz? És a telefon túlvégén mindjárt ugyanezek a kérdések, más pánikrészletek – „a ház másik fele!” – következnek, a víz meg a krumplin egyelőre nem zubog, holott még akkor is hol van attól, hogy megfőjön, megyek, okosabbat nem tehetek, lekuporodom (robinzonád! nem nagy vetődés, semmi bravúr a világot jelentő kapuban), a robinzonád ez, kuporogni a magad magányos szigetén, mely még csak magányosnak se magányos, nagy tendenciák nélkül is szorítják, összefogják, zúzzák, túrják, csesztetik, mint a Kastélyt.

*

Valami feltétlenül „működik” (működik) e világban, azaz -ból: én magam. Fogyok, mutatja a szobamérleg, melyre ráállok. Működik. Ó, de boldog voltam még tegnap reggel (bár szorongva, hogy a gázosokat kell „strázsálnom”), annyi volt csak, hogy Neo-Pampur vételezendő a patikában, -ból, jót tesz az emésztésemnek tényleg, fogyok! Megindult a kilók leadása. Érdemes nem inni. (Most, hogy a gázzal ez, a nem evés is bejön?)

A nem evés nem jön be, mert Totyinak kell a főtt krumpli. Bár nem a leg-egészségesebb táp neki. Mindegy. Teljes körű az én körültekintésem sem lehet. Csak körülbelül-tekintés a legnagyobb körültekintés is. A kis villanyrezsó (nincs kedvem viccelni: Soltészka; Keszthelyke, pardon) nem működ. Természetes köd veszi körül, mi lesz. Ilyenkor csak egy segít: eldönteni, mi legyen. (A „legyen” szó értelmes használata.)

Felem vidékről telefonon megköszöni, hogy ilyen nyugalommal veszem a dolgokat. S hogy vegyek akkor egy kis rezsót. Két-háromezer. Aha. Megyek, pampurozás mellett még gazdasági intézés, meg akkor rezsó. 10-kor nyit a Kera! A Keri! A Kervili! Senkiért, semmiért d. e. kilenc után el nem mennék itthonról. Tíz órát meg nem várnék. A rezsónak azonban (Totyi krumplijához lesz, meg hátha nincs gáz akkor hosszasan, legyünk elitek!), előjoga van a rezsónak, igen.

Piros szimpizés... nem evéshez elengedhetetlen lassan. Olvasom: a túlsúly átkosabb, mint cigaretta, alkohol. Kétszer kávézom. Már kávé is „inni-tudni-kell”, hetven forint borraavalóval a Holdban, hatvan a Vámon, 150–160 a presz-szókban. Végre nyit a bolt. Megvan a rezsó. Elit „filing”! Cipelem haza már esernyőtlen esőben. Még esernyősben, korábban ezt írtam fel: „Természetes hely a világban az, amit elfogysz belőle.” Ez halálokkal is igaz (lesz; ne legyen).

*

VÉGE. Term. hely vége.
(Vétel: rezsó.)

(Társ.) tudományos rész; lábjegyzetek semmihez

1. Krumplit (az Elsőt, azaz hármát) Reshow, más néven Oberdackel (nyílt fedelű, de így olvas-tam, és mindig vágytam daklira; ma már Totyi mellett elképzelhetetlen, mert vadász.
2. Állítólag Malom utcát írtam valakinek Molnár utca helyett makacsul. Így kapta meg csak lassan, rendre. (De rendre.) El nem hiszem! Látom magam előtt, azt írtam, Mal... bocsánat, Molnár. Most meggyengült a helyzetem. De nem. Látom magam előtt.
3. Viszont ezek alapján, főleg ahogy gázrezsót mondtam barátomnak (ő volt a fő telefonáló), tényleg gázrezsót, hát... főleg, hogy elküldi a téves, „Malom” borítékokat. Nem i-g-a-z! Ez mind én volnék?
4. Ezek szerint emez írásnak is minden rétege bizonytalan(-ságba dereng át). Miféle apró részle-tek embere volnék?
5. Jó, hogy van Oberdackel. Valahányszor Totyi mellől ki tudok lógni a konyhába (Dackel a földön van, mert rövid a kábele!), főzni, legalább melegíteni fogok valamit. Olyan élmény, mintha vettem volna egy kocsit (nem fogok!), egy kis Volvót, legalább egy Skoda Octaviát. (Vagy megtettem volna, de rendes pénzzel, Lone Soldiert.)
6. Kezd visszajönni a kedvem! Tudok megint ingerült is lenni, de feldobódni is. Kedv van.
7. Majd elveszik, (Jönnek visszaadni a gázt. Az a gáz nem lehetne többé „az igazi gáz”. Az lesz. Meggyújtanám ma is a semmit.

8. Oberdackel is tényleges... bocsánat, természetes hely. (Na tessék, megint „Malom”?) Természetellenes helyé tesz a telefonozás.
9. Rakom be a krumplit a kalitka rácsrúdjai közé. Még szét is főtt kicsit. De Totyi boldog vele; hát még én ezzel!
10. És bef.: ahogy kutyánknál azt kérdeztem még az elején, legenda mondás itthon: „És nem fog harapni?” („És harapott?” Mármint engem, meg-? Nem!) – így Oberdackelnél is: „És nem ráz?” Nem gyújtja fel a linóleumot?” Esküszöm, elmennék (magamba zuhant magánzó, én) valami asztalosboltba, levágott deszkáért Oberdackel alá. – És tisztogatni fogom. – De, ugyanebbe a pontba, pont-zsákba, futólag: milyen irritált voltam a telefonba/n. Pedig jól akartam, röstelkedtem is. Ennek ellenére: lásd Ottlik. Aki megismerte az „iskola” világát, nem értik azt már civilek. Vagy legalább ugyanilyen jó, mondtam már: Elgloig hogy ha egyszer álmunkban láttuk a hengerlatti vermet, hallottuk az „ottani éneket”, megfulladunk, ha majd emberek szava szólít. Magamnak emberi szó vagyok én is, mihelyt(-től) szólok, némán csak rendben, hogy tendenciák vagy piciny tények, de ha mondani kezdem, ha mondom, hát akkor csak mondom, mondom... és legszívesebben a fejem verném, hogy – hovatovább?! – nemuljak mégis el!!! De ezért meghalni??? Így Elgloig, a bárd.

*

Utóhang. Emberi szó? Vagy mi zökkentett úgy ki? A hazacipelés is?

Oberdackel(nak a tudata is, hogy kint van a konyhában a földön) oly csodás, Totyi az első neo-krumplizás után oly elemi erővel röppen vállamra legalább ül a vállamon, milyen igaz!), hogy csak és csak nagyon csodás lehet ez a ...mi? Itt egy telefon kikapcsolt (engem, innen). De szimmetria kedvéért: Ipszilonnak igaza van, az öröm is kell! Lásd Oberdackel. (És most tényleg visszanyugodni. Atok minden esemény.)

*

Jaj! A Neo-Pampur épp hogy nem fogyaszt! Fölös pénzkidobás!

*

Munkánk összefoglalása

Este van. Totyi is elpihent. Ez egy rémes nap volt. Egyetlen... nem is tudom, micsodám... mindenem – a hajnalban a házi lepénymérlegen mért fogyás. (Mindegy: „lepénymérleg” – csak mert olyan lapos.) Az egyetlenem, amim van, ez a fogyás. Nem elfogyás. (Nem filozofikus.) Nem egyéb. Önmaga. Akció. Gél. Bél. Történés. Cél. Evidencia. Aki nem helyesli, az életemet venné el. Vagy aki nevet rajta, fejét csóválja, nem érti, túlsiklik rajta, ostobaságnak tartja – annak semmi köze az életemhez.

Szinte senkinek semmi köze. És akkor így? Hát nem kell fogyni? (Lepényhideg...)

Toldalék

S de mennyire! görcsi, S-em, M-em, S-em!

Ó! Kapóra jött, meglehetősen meglepetésként, elszánásunk szervességét bizonyítva mintegy: a 2001-es szöveg, meg a Goncsarov-fikció összefüggéséhez. Még a befejező mondat is! De nem ennyire közvetlenek a megfelelések.

„Dusko Gavrilovics” kellene, hogy legyen, ha értékelni akarnám borúlátásom személyeit és indokait (ez utóbbiakat nem ismerem). De az a bizonyos madár-és-hiábavaló-igyekezete sokszor ismétlődik csekély utamon (!). Mert hogy annyi év-százak után. A minimálisan értelmes „erőfeszítés” itt például az lenne, ha kis regényféléinkben valaki a szerző kettősségét, többességét, ebben mégsem-azonosságait legalább figyelembe venné. Nem ítélné azonnal, mondjuk, mint aki egy sakkeladványt látva nyomban ütni akar – netán sakkot adni. Ám épp a lélek, a „befogadás” készsége nem alakul (ki; tovább etc.) így, és a dolgok csüggesztők maradnak. El vagyok fogyva.

Diptihon Diptihonovics

GALAMBOCSKÁM, GONCSAROV!

(Új „fejezet”)

Profin Petrovics! Ezt mondtam nem is egyszerűen „magamban”. Trofim Petrovics, bátyuskám, már engedje meg. Engedje, hogy Serenus Wolfius Kraner „Doppelklatschplatte”-szonátáját hallgatva, kis házi harpsichordomon a hangnemet – eltalálni – próbálgatva, el nem találva, megkísérelhessem legalább itt eltalálni, maga tudja, galambocskám, Trofim Petrovics, kit csak így szoktunk emlegetni: „Az Idősb”, maga látja, Galosz Galankovics nem lett holmi mániám, mint azóta Profjun (bocsánat, ha néha Porfjunnak írom vagy mondom őt! bocsánat) Pantelovics, azóta mélyen, és mélységes igazsággal nyilván, megrovóan mondja rólam, persze, a diszkrétségével tüntető, miért is ne lenne ő ilyen, Porfjun Petrovics (innen a tévesztés oka, de nem mentségem) nem szól az egészhez, és azt sem bánom, ha Ferdus Kalamovics bátyuskánk ügye – mit, hogy „ügy”! maga lőn író, maga lássa, kitette lelkét a köz ítélőszéke elé, a mindannyiség körtermébe feküdt be, mázas ágyba, mondom, maga légyen ügye bírása (nincs ügy!), ezennel azt szeretném, galambom, idősb jó szíve mindönknek, bejelenteni, hogy minden ilyestől, mit korábbiak exponálhattak, ekképpen mondom, visszavonultam, és nem csupán ott, ahol átlátható ez, ahol nyoma van, vagyis ahol így nincs nyoma, nem, ott is, ahol eleve nem lehet

nyoma, visszavonultam, ezt ma Sprite-ot vásárolván (nem iszom, drága galambom, Trofim Petrovics! vesémnek van szüksége csak 2 literre /nap), feljegyzéseket készítvén, pontokba foglaltam, maximum e pontokat fejtem ki itt, még ha így a Legrövidebb Egyenes Elvét, ami maga a pont, sértem is...

Porfir Dejanovics! Ahogy gondolkodom és morfondírozom, édes galambom, a köztünk lévő harminxxx mínusz xxx évnyi korkülönbség ellenére, miközben nagyon jól megértelek én Téged, kicsiny bátyuskám, fiatal vagy, nem állhatsz sem Pofju... bocsánat, Porfjunjaink dolgához, sem Galosz Galankovics általam – tud! végképp nem! – inkriminált mibenlétéhez (mibenlétéről van szó! csak itt, szó itt csak mibenlétről van! (hidd), tud, Ferdus Kalamovics megítélésének kérdése nekem egész egyszerűen annyi se, mint a mesterember bajsa, aki – a mesterember – kint járt itt, mikor a „Diptihon” nevű villany-főzőlapot a csőtörések miatt kényszerűen megvásároltam és beállítottam, és nem állítottam be vásárlásakor, és a mesterember parókát hordott, mint Xavier Labenovics Ucer, a színész, és nagy bajsa így volt néki, nem! Nyugodjék békén Ferdus galambocskánk ügye, bocsáss meg, Ferdus Kalamovicsé, mert ő is békében... bocsánat, dehogy nyugszik, virgoncabb, mint valaha, pihen! A mi bátyuskánk egy Alassio nevű itáliai fürdőhely téli szezonját évről évre élvezi, és most az idén különösen, az idényt! De nekünk *volt* ennyi kötelességünk, és most belehajlok az írógépbe, nekem *volt* ez ennyi, nekem, kit „A fi”-nak szokás nevezni, „Az idősb” árnyékában, volt ennyi kötelességem, már csak azért is, mert Ferdus Kalamovics írógépén írok, az ő megboldogult nagybátyjának kabátját és aktatáskáját örököltem meg, kemény koptatott, de 50 évvel ezelőtti bőr mindkettő, és nem csupán ezért. Nem csak ezért. Mindegy, kiálltam akár veled szemben is (bár nem emlékszem) Ferdus Kalamovics galambocskánk mellőztetésének ügyében, s jól tettem. Oly ritkán tehet az ember jót...

Mert hol és mit érdekel, és – valljuk meg – kit érdekel, drága Trofim Petrovics, ki mit mondott Ferdus Kalamovicsunkról, a mi „Az idősb”-nek nevezett bátyuskánkról, ki ítélő széket ült magán, most meg csíkos nyugszékben ül az alassioi partokon, nem messze San Remótól, San Marinótól, még messzebb Santiagótól, nem szólván Sansouccie del El-Marne-ról! (A játékbirodalom ez utóbbi, mókás név, nem mondom.) Mit számít. Ha én, csak felteszem, a 674-es busz kalifenkai járatán (abszurdum, hogy a kr.-i kormányzóságba induló vonatok Közép Pályaudvarához, „Az indó”-hoz, ugyancsak a 674-es járat aljárata jár, a 674/G, kérde, hol az A-B-C-D-E-F alját?) összebotlom Porfjun Ptre-, pardon, de tudod, galambocskám, Porfir Dejanovics, kire gondoltam, ám ha magával Ferdus Kalamoviccsal botlom össze – Galosz Galankovicsot megjegyzem látni nem akarom! remélem, nem telefonál, azok után, ahogy mossza kezét Ferdusunk ügyében (nem ügy!), ne, ő engem ne dicsérjen, inkább mondom, összebotolván, Trofim Petrovics, galambom, akár Profjun Petroviccsal,

akár Profjun Én-Nem-Tudom-Kivel, mert – bízvást! – Profjum Tiavardovicsot is ide veheted, a szemantistát, a nyelvfilozófus „Kurdeman” Fraknya Eldovicsot, na ja, a nagy Besznov-Klán, igen. Be sem fejezem, feleslegesen nem izgatom fel magam. Nem! Hol izgat engem, hogy kis és nagy, ki és hol, pro és kontea, igen, a román Contea, Cnika „Ciki” Contea és beugrik itt, mit izgat! Úgyis mit mondanak? A Dusko Gavrilovics 1,2 km/óra sebességgel vánszorog, káemhával megy (értsd: vánszorog, ez eufemizmus lett), azt mondják, lerokkant, idegileg ott-van-ahol, azt mondják, mi a francot cígol a sporttáskájában, ezt a sporttáskát én, édes jó angyalom, megsaccoltam a kr.-i kormányzóságban, megérte a pénzét, komputer-átállítás miatt adták „ingyen”, kevés híján golyóálló, most Porfjum Tiavardovics azt mondaná, le a nagy mellénnyel: látod...

Semmi vonatkozás, drága angyalom, semmi, neved se írom le discretto végett. (Discretto – így nevezem a „Doppelklatschpatte” utolsó tételének, a „Fenyér”-nek játszási módját. Bár lehet, csak Glavon-kvartett erudíciója.) Tudom, gunyoros mosolyokat aratok, mert hogy három kamarabérletem van, továbbá, hogy – bocsánat! az utolsó lennék, aki tőle bármit elvesz, TŐLE! – Ferdus Kalamovics rovatát a „Ljpljameny”-ben átvettem, tárlatok és koncertek, Ferdus Kalamovics bátyuskánk Alassióban is harminchét év után ment el első ízben, oly hosszan tervezte pedig, ő – végig nagy betűvel írom a szót most: Ő – koncertre és tárlatra nem járna, még a vicc is rossz, mikor járna ő, igen, ha a koncerten tárogatóznának, valami magyar hangszer, a tárlaton meg koncolnának, haha, nem tudok ilyesmin nevetni, ez Eldovicsok, Fraknya Eldovicsok által favorizált Profjum Tiavardovics-stílus! Nem. Ismétlem, be sem fejezem. Nem azért vettem át a rovatot, s hogy felelősen, hát lehetetlen volna bárkit is elküldenem magam helyett, magam megyek. Változtattam-e így időbeosztásomon, evidenciámon, mániámon, kérdezd Porfir Dejanovics, enyém! Nem. És igen! De ha látna akár... nem ismétlem el... a két Profjun, Porfjun, mindegy, ha azt mondaná: aha! rá van írva, inkább, mondom azért, bele van írva a mozgásába – nos, jó, bele van írva, belém van írva, mozgásomba van írva –, hogy sem rosszat mondani senkiről, sem lehetőleg meghallgatni ilyet, nem akarok, sőt, nem és nem akarok, sőt, senkiről beszélni se, sőt, sehol semmit kezdeményezni, galambocskám, tudd meg, de a lezárások után nehéz, a lezárások, az emberi jogok elemijéhez *zároltan* tartozó, az örök-egység-hűséget éppenséggel *biztosító* örök-változás-jog, naggyal írnám, értelemszerűen, elemi velejárója, bocsánat, ez a jog elemi velejárója annak, galambocskám, amit hadd ne kelljen kimondanom sem, hadd ne kelljen...

Fáj és ront, drága galambocskám, ront és rombol és hogy fáj! És a továbbiakban, bátyuskám, *ha* ez a byroni elem, bájront mondtam, igen, ez a mi lelünkéből máig lelkedző fájronti lermontovi elem, ez a... nem folytatom! ... ha ez bennem itt van, nos: Grackel elbershofeni Dackel lovát, Dubaiból a sejkek Mammuth Muhtmatthuahma lovát, Fafiscótól, a nagy itália Truvarese-tenyész-

állományból Calamiscót (Kalamovics mindig az eszembe jut), netán Porfirij Vizsgálóbíró (van egy ilyen ló!) fogadtam, meg egyáltalán, hogy őket, e négy-lábúakat, na ládd, édes galambocskám, hát csak azért, *mert valami nekem is kellett, amíhez más nem érhet*, a szerelemhez érhet, szerelmed tárgyához, ért, érhet, ér, klikkbe bárki tartozhat melletted is, egymagad klikk nem lehetsz, drága Trofim Petrovics, „Matrjoná”-m, ahogy hívnak, tudod... már csak magamban beszélek... szavam, fájó és üdv, nem jut el hozzád. Ahogy hozzám se, ha így magadban beszélsz. Barátság! Siker! Mindenem osztozni kell, ahogy Gyementyev Gyakrovinovics mondta, Gyagya, Gyegya, vagy ahogy akarod, a lepra verne szét tenyészkalapáccsal, hogy a francba te ne érj ehhez, ne érj ahhoz, ami az enyém, hogy rohadnál meg aztán te, ezért értem csak gondolatához is a lovaknak, olyanoknak, akiket – igen, akiket, akiket, akiket – mindegy, Debrinszky lovagolt, Praccen, Shumindor, bárki, de Shumindor például nagyon hasonlított hozzád, és amikor a dubai sejk, igen, levette őt a derbylóról, Mammuth Mahtmatuahmáról, mert Lindert, a német festő fiát akarta rátenni, Lindert favorizálták, hogy világ-zsokésampion legyen, hát nem is tudom, mit akartam mondani, drága galambocskám, csak hogy...ja ezt, ja ezt, a tények enyhítenek mindenem, az igazságot és a tényeket! belevitte őt a ló, az a ló épp, akivel a sampioni pontokat akarták neki, a malajziai Grulmpoiho Facrigoum-pálya kerítésébe, de hogy a keze-lába négyfelé kapált, míg le nem hullt... aztán megmentették, hála, hála... én is égnek csaptam kezem, azt mondtam: „Hála...” – a szenteknek és minden ikonjaiknak, ha megmentik, de nem ártott neki, ezt gondoltam, belső sérüléseiről fogalmunk sem lehetett, luftpárnával emelték meg, lufttősz vagy, Linder, te, gondoltam, az vagy, ami kiszalad majd a matracból, egy luft, egy fing a Mindenható kezében, hogy morzsolna meg, kicsit legalább, mielőtt megajándékoz az élet kegyelmével megint... Az élet kegyelme, ja, ezt akartam mondani, Hihetetlenül-Mi-Galambocskánk, Trofim Petrovics. És az ilyen Ferdus Kalamovics-féle ügyek mindannyiunknak lappáliák svéd földön! Fingok dániában! Kis D-vel/val, vel, vél, minden vélelem, galambocskám, ahogy mentem az utcán, jó, vonszoltam magam, ti azt mondanátok, látván, s talán láttok is engem, de nem tudjátok, senkiről, itt mondom el, senkiről egyetlen rossz szavam többé, egyetlen rossz szót – amilyen a ti társalgástok, mégis, pletyka, emberszólás, bárkiről –, senkiről egy rossz szót, csak tiszteletet, azt se, tiszteletet se, menjen ki-ki a maga útján, azt mondom én, ne tiszteljük egymást, Porfir Dejanovics, azért mondom, mert tisztellek téged, mert fiatal vagy, az érdekeidet meg nem tagadhatod, ösztönök hajtának minket, barátocskám, nem tagadhatjuk meg ezeket, a hűség az igazsághoz, emez ösztönök igazához, csak a tiszta igazságot, nekem a tiszta igazság csak és csak, ismétlem, bárki megszólása, gyakorlatilag bárki létének akár csak az elismerése nélkül is, így zajlik, és zajolják, akkor szép, mondta Lartin Bakelovics, ha zajlik, mondta a „Bakelit”, akit aztán elitistaságáért... és stb.!

S én mondom: Akárki! És Bárárkki! Mondom vonszolódva, ezt. És egyáltalán, ez legyen a kulcsszó, Trofim Petrovics! Mert azt ne higgye, és azt ne higgye bárki, Ferdus Kalamovicsról Profjun Petrovics azt írhatott volna, amit akar. A maga kedves fivére. De, s amiért „A Kutyaütő” név igencsak enyhe kifejezés, bár ne lenne az, bátyuskám, a maga kedves fivéréé, de: hogy mint amatőr homoöpátiás, ha jól írom, eborvos, elkezelte a kutyámat. Tudom, anyámért nem tettem meg mindent, isten bocsássa meg, lássam halálos ágyamon azokat a szürke japánakácokat, amiket a párás ablakok közén a befőttek üvegei között ő látott, és facsarja szívemet, hogy kutyák vizelnek tövükbe. Nem, Trofim Petrovics, azt hogy lehetett mondani, hogy ennek a kutyának súlyos szívbaja van, homoö-ízével gyógyítandó baja. Amikor a tüdeje telt meg lassan vizenyővel, mit, vizenyővel, vízzel, és ettől, igen, ettől lett a szív zavara, az én-nem-tudom-mik átvékonyulása, hogy a vér oda-vissza ide-oda járhatott azvégen vagy mi. Ezért merészelttem csak, galambocskám, és minden zord felhangomnak ennyi az oka. Ám ez minden!... minden lehetne, és mégse minden, és ha találkozánk Profjun Petroviccsal, drága bátyuskám, Trofim Petrovics, csak annyiról beszélgetnénk, hogy Ferdus Kalamovics mondatai... vagy erről se... netán... nem is mondom. Csak én nem szeretek részt venni ilyen társalgásokban, én ha már muszáj kimennem az utcára, jó, kutyámat pisíltetni már, se, de el kell intézni ezt-azt, jó, hát nem Sprite-ot, hanem Kauzunszkáni Ferdanyinkát hozok haza, 13%-osat, hamisítvány így is, ha lemegyek, hát ne mondja senki, hogy itt vonszolja magát a Dusko Gavrilovics – és hogy a kutyáját is úgy húzta! és mit még... mindent mondanak, Trofim Petrovics, galambocskám, de mi ne mondjunk semmit, és ez viasz pecsét legyen ajkunkon, mint Ferdus Kalamovics szíve körül Alassio melengető napja: jön haza különben.

Nekem pedig, bátyuskám, Trofim Petrovics, most lett *elegem* a sok hazugságból, még inkább, hogy félhazugságból, és miért ne *lehetne* elegem, és miért ne lehetne pont *most* elegem, és Profjun Petroviccsal vagy Profjun Panteloviccsal, jó, pontosítok, testvéreddel és apai ágon féltestvéreddel erről végképp nem beszélhetek, de Profjum Tiavardovics a megmondhatója, mikor kérdeztem meg tőle én ezt: „Miért? És megint csak miért?!”, és bármily naivnak hangozzak is. Miért, Trofim Petrovics, miért, és miért kavarodik össze ez akkor Galosz Galankovics dolgával, miért, kérdezed, és én azt mondom, eljön egy pont, mindegy mikor, bár nem mindegy, amikor az ember, és hiába mondják, Dusko Gavrilovics, galambocskám, hagyd ezt, nem a te színvonalad, függetlenül magad, igen, amikor az ember, nem az, hogy színvonala, értelme – a dolgoké –, nem az, Trofim Petrovics, bátyuskám, az ember azt mondja, hogy a rohadt életbe, elég. De mit tegyek, galambom, mit Preforevna Galgiskát is azért kellett kirugnom, szegény édes drágámat, mert addig rendben, hogy Galosz Galankovicsról ő aztán tényleg szót se akart volna beszélni, letörölte, mint egy zsírfojtót a tűzhelyről, és nem is azért menesztettem az én ellátó an-

gyalomat, mert zsírral akart főzni nekem egyre, mondtam neki, angyalom és virágom, Preforevna Galkiska, Perforevnám, ne már, tényleg, nem ezekért a dolgokért, hanem mert óhatatlanul mit kellett hallanom tőle folyton, csak belenézett az újságokba, és azt kellett hallanom, mit mondott megint a Porfjum Petrovics, mit mondtál... megbocsáss, feledhetetlen bátyuska, s miért is kellene feledni téged, mit mondtál megint te, mit mondott, már ha mondott valamit, az ő eleganciája ezt nem nagyon engedi, ugye, Ferdus Kalamovics a hátraszorításokra, és most ott tartok, hogy magát Ferdus Kalamovicsot, az ő eleganciáját játsszák ki ellenem. *Ellenem, őt!*

*

S kérdem, hát ér ez ennyit? Ér ez ennyit, ezt kérdem. Kérdem: ér?

*

(Befejezet)

És így, bár pontot tettem magamban a dolgok végére – sosem teszünk pontot! minden más van, mindenféle más, vagy épp nincs, de nem teszünk, pontot nem –, ennyit még: egy nagy szarhalmot érdekel engem, galambocskám, mindazonáltal drága Trifun Petrovics, mit mondanak a két... most nem mondom... mondtam én, nem mondom, mondtam én ezt, és ha megmondtam, hát nem is mondom, hát nem mondom, nem és nem... egy nagy szarhalmot tennék én, ha képes volnék, arra, hogy, galambocskám, a maga két kedves fivérét „Los Corruptones”-nak nevezik-e vagy sem, és ebben mi a szerepe az olyanoknak, mint a mindazonáltal ezer hibával vert Ferdus Kalamovics, akit azért a maga két fivére csúnyán elmeszelt, és az olyan seggnyalóknak, mint Galosz Galankovics bátyuskánk, aki „egy állatorvosi praktizálás ügyéért” is sokat tett... nem folytatom... a mi galambocskánk Profjun Petrovics ügyéért, nem! Ha van értelme, hogy ezt mondjuk és mondjuk és mondjuk, és amióta az én szám a szó fizikai értelmében, jól tudja, elfúl már, ahogy járok az utcán, ez az elfúlás van, ahogy itthon ülök, szét kell csapnom minden ablakszárnyat, ez az elfúlás van... szó ne essék, Trofim Petrovics, szó ne! El nem hiszi nekem, nem tudom, hogyan mondom én mindezt, hogyan *bírom* mondani, mikor nekem ez olyan, mintha meghajszolnának kint a járdán, na rohanj a búsbolt berakatába, ne rohanj a kamatyok közé a vakarékba, na rohanj a könyvek közé a „Petrovicsok” köteteibe, drága galambocskám, és másutt Ferdus Kalamovics és Galosz Galankovics köteteit a pultról söpörd el a friss tavaszi ponyvák csíkjai alatt, de nekem ez már az örök tél késő kora, a koszvadt csúszások sora a talpam alatt, és sosem tudom többé elmondani, sosem, hogy... (ITT MEGHALT.)